

ינואר 2022

דף מידע בנושא החיסון נגד חיידק המנינגוקוקוס מסוג B

הורים יקרים:

משרד הבריאות והאיגוד הישראלי לרפואת ילדים ממליצים לחסן את כל התינוקות בתכשיר נגד חיידק מנינגוקוקוס מזן B. טבעי שהנושא מעורר שאלות מצד ההורים ולכן סיכמנו עבורכם מידע מתומצת על הנושא. כמובן שזה אינו בא במקום שיחה ישירה עם הרופא המטפל של ילדכם, המהווה תמיד הכתובת המועדפת והאידיאלית בכל הקשור לבריאות ילדכם.

מהן המחלות הנגרמות על ידי חיידק המנינגוקוקוס?

Neisseria meningitides (המכונה מנינגוקוקוס או "החיידק האלים") הוא "דייר" באף ובלוע של חלק מן האנשים (כ-10% מן המבוגרים ורבע מן המתבגרים) ומועבר מאדם לאדם בהפרשות דרכי הנשימה. בדרך כלל הוא אינו גורם לבעיות כלשהן, אך לעיתים נדירות הוא עלול להפוך אלים, לחדור למחזור הדם ולגרום לאלח דם (הרעלת דם) הנקראת מנינגוקוקסמיה (Meningococemia). באמצעות זרם הדם החיידק עלול להגיע לאיברי הגוף השונים ולגרום למגוון סיבוכים: דלקת פנים הלב, דלקת ריאות ומערכת הנשימה, דלקת מפרקים והקשה מכולן, דלקת קרום המוח. ללא התערבות רפואית מידית דלקת קרום המוח תסתיים, במרבית המקרים, במוות. מוכרים 13 זנים של החיידק, מהם שישה - A, B, C, W135, X, Y, גורמים למרבים המחלות בבני האדם. הזן הנפוץ בישראל הוא זן B. במחקרים שפורסמו בארץ נמצא כי בישראל חולים במוצע בכל שנה, בין 30 ל-70 ילדים מתחת לגיל 15, רובם מתחת לגיל 5.

מי עלול לחלות במחלות מנינגוקוקית?

מחלה מנינגוקוקית יכולה להופיע בכל גיל אך שיעורי מחלה גבוהים במיוחד מתרחשים בתינוקות ופעוטות עד גיל שנתיים ובאנשים הסובלים מהפרעות במערכת החיסון – כגון בעיות בטחול, במערכת המשלים או זיהום בנגיף האיידס (HIV).

למי מומלץ החיסון?

החיסון מומלץ בעיקרון לכולם אך בעיקר לילדים עד גיל חמש שנים, ובעיקר תינוקות עד גיל שנתיים וילדים או מבוגרים עם הפרעות ספציפיות ומוגדרות במערכת החיסון.

מהו החיסון המומלץ?

בישראל רשומים 3 חיסונים מצומדים כנגד ארבעת הזנים האחרים של המנינגוקוקוס (A/C/Y/W135), חיסונים אלה אינם מומלצים כרוטינה וניתנים באוכלוסיות מוגדרות (בעיקר ילדים עם הפרעות במערכת החיסון או מטיילים). בישראל שני חיסונים רשומים ומורשים לזן B: לפעוטות תרכיב בשם בקסרו Bexsero. וילידים בני 10 ומעלה תכשיר בשם טרומבנה Trumenba

כיצד ניתן לקבל את החיסון?

החיסון אינו כלול בסל הבריאות ואינו ניתן בתחנות טיפת חלב ממשלתיות או עירוניות אך מסובסד בקופות החולים לבעלי ביטוח משלים בתשלום חלקי וניתן במרפאות של קופות החולים (לרבות טיפות חלב של הקופות). לשם קבלת החיסון יש להצטייד במירשם של הרופא המטפל והפניה לקבלת החיסון.

האם החיסון "מכסה" את הסכנה מפני דלקת קרום המוח לחלוטין?

ישנם חיידקים נוספים היכולים לגרום לדלקת קרום המוח כנגדם התינוקות מתחסנים בשגרת החיסונים של טיפת חלב.

מה יעילות החיסון נגד מנינגוקוק זן B?

במדינות בהן החיסון ניתן בשגרה (9 מדינות מערביות) נמצאה ירידה ניכרת בשיעורי התחלואה בחיידק. בבריטניה, למשל, אחרי 10 חודשי התחסנות הודגמה ירידה של כ-50% במספר המקרים. הוועדה המייעצת למשרד הבריאות בישראל העריכה שהכנסת החיסון לשגרת החיסונים במדינת ישראל תמנע כ-18 מקרי מחלה ומקרה פטירה אחד בשנה.

כמה מנות חיסון נדרשות?

קבוצת גיל	סדרה ראשונית	מרווח בין המנות בסדרה ראשונה	מנף דחף
2-5 חודשים ללא גורם סיכון נוסף*	2 מנות	חודשיים	מנה אחת בגיל 12-15 חודשים. 6 חודשים לפחות אחר המנה הקודמת**
2-5 חודשים עם גורם סיכון בנוסף לגיל*	3 מנות	1 חודש	מנה אחת בגיל 12-15 חודשים. 6 חודשים לפחות אחר המנה הקודמת**
6-11 חודשים (שלא חוסנו בעבר)	2 מנות	חודשיים	מנה אחת מגיל 12 חודשים, וחודשיים לפחות אחרי המנה הקודמת**
12-23 חודשים (שלא חוסנו בעבר)	2 מנות	חודשיים	מנה אחת 12-23 חודשים אחרי המנה הקודמת
2-10 שנים	2 מנות	חודשיים	אין המלצה למנת דחף
11 שנים ואילך	2 מנות	1 חודש	אין המלצה למנת דחף

הערה: הנחיות על מנות דחף לאורך שנים עדיין לא פורסמו. *אין לתת את המנה הראשונה לפני גיל 8 שבועות. **מומלץ לתת את מנה זו לפני שמלאו 24 חודשים

מה משך ההגנה מהחיסון?

משך ההגנה אינו ידוע בוודאות אך מחקרים מוכיחים הפחתת תחלואה של למעלה מ 6 שנים ומכאן שהתרכיב מגן בכל תקופת הסיכון הגבוהה לחלות.

האם ניתן לתת את התרכיב יחד עם תרכיבים אחרים?

בגלל השכיחות הגבוהה של חום כאשר ניתן יחד עם חיסוני שגרה מומלץ לתת בנפרד במיוחד בתינוקות מתחת לגיל שנה.

אילו תופעות לוואי מדווחות לאחר מתן החיסון?

התופעה השכיחה ביותר בתינוקות ופעוטות עד גיל שנתיים היא חום מעל 38 מעלות, במיוחד כאשר החיסון ניתן בזמנית עם חיסוני שגרה. תופעות שכיחות נוספות: רגישות במקום ההזרקה, אי שקט, ירידה בתאבון, ישנוניות ובכי חריג. לאור נתונים אלה, משרד הבריאות ממליץ להפריד בשלושה ימים לפחות בין מתן חיסוני שגרה למתן חיסון זה בתינוקות בני פחות משנה, ובקבוצת גיל זו לתת טיפול מונע בפרצטמול (אקמולי וכו') מיד לאחר מתן החיסון ושתי מנות נוספות בהפרש של 4-6 שעות, גם אם אין עליית חום.

מהן הוריות הנגד והאזהרות לחיסון?

אין לתת למי שידוע כסובל מאלרגיה לאחד ממרכיבי החיסון או שפיתח תגובה אלרגית קשה (אנפילקטית) למנה קודמת של החיסון

מידע נוסף מופיע בעלון החיסון ובאתר משרד הבריאות.

ניתן למצוא מידע גם באתרי קופות החולים השונות ובחלק מאתרי בתי החולים.

הצוות הרפואי ישמח לתת מענה נוסף לכל שאלה בנושא.

